

שבת קודש במדבר

פרקי אבות - פרק ו'

מפטירים:

"והיה מספר בני ישראל"
(הושע ב')

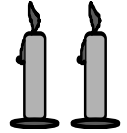

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

ה' תשס"ו

בס"ד

שנה שנים עשר גיליון מספר 35

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 19:10

יציאת השבת: 20:11

מהלכות ומנהגי זוג שבועות ויר"ט עפ"י שו"ע ואזורונים

הקדמה

ב' בסיון חל חג השבועות, לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשע ימים, שהם שבעה שבועות, ולכן חג זה נקרא "חג השבועות" שואלים חז"ל: מדוע תלה הכתוב יום חג השבועות בספירה, ולא ככל שאר המועדות הנקבעים לפי תאריך, ומשיבים כי כאשר נתברר לישראל על יציאת מצרים, נרמז להם שיקבלו את התורה לאחר חמישים יום, שנאמר "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", נ' יתרה הרומזת כי לאחר נ' ימים לצאתם ממצרים, יקבלו את התורה על הר חורב. ומרוב חיבה וכמיהה לקבלת התורה היו מונים בני ישראל את הימים עד לקבלת התורה, ועלתה חיבתן לתורה לפני הקב"ה, ולכן נקבעה ספירה זו לדורות.

ימים טובים אסורים בעשיית מלאכה כמו בשבת, למעט מלאכות הקשורות להכנת אוכל, וכפי שהגדירו וקבעו חז"ל כמו שכתוב בתורה (שמות יב' טז) "כל מלאכה לא יעשה בהם, אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם". הטעם שצוותה התורה על שבתון בימים טובים, הוא בכדי שיזכרו ישראל הנסים הגדולים שעשה להם ה' יתברך ולאבותיהם, ויודיעו לזרעם אחריהם, ואילו היו מותרים בעשיית מלאכה היה כל אחד פונה לעסקיו, וכבוד הרגל ושמחת החג היו נשכחים מעם ישראל, ועל ידי השבתון יהיו פונים להתקבץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשמוע דברי תורה, ובהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, ילמדו לקח דעת ותבונה, מפי גדולי ישראל בהלכות ובאגדות.

ערב חג שבועות וליל

- א. נוהגים לשטוח עשבי בשמים ושושנים בבית הכנסת ובבתים לכבוד חג השבועות, זכר למה שאמרו חז"ל במסכת שבת פח: כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא העולם כולו בשמים, שנאמר "שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר". (ילקוט יוסף מועדים)
- ב. כמו כן נוהגים להעמיד ענפי אילנות בבית הכנסת ובבתים, לרמוז למה שאמרו חז"ל במסכת ראש השנה טז. בעצרת נידונים על פירות האילן. אומנם יש המערערים על מנהג זה (חיי אדם בשם הגר"א) הנח להם לישראל שמנהגם תורה הוא, ובפרט מנהג זה שהוא קדום ונזכר בדברי חז"ל. (ילקוט יוסף מועדים) בשו"ע המקוצר (הרב רצאבי) כתב שהתימנים לא נוהגים כמנהגים הנ"ל.
- ג. מצווה להדליק נרות בליל יו"ט ולברך לפני ההדלקה, "להדליק נר של יום טוב" מנהג הספרדים לא לברך "שהחיינו" על הדלקת הנרות. (על פי ילקוט יוסף מועדים) ומנהג האשכנזים לברך שהחיינו, וכך נוהגות מקצת הנשים הספרדיות, ומנהג התימניות להדליק בלי ברכה.

לימוד תורה

- ד. פשט המנהג ברוב תפוצות ישראל להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר, כמו שכתוב בזהר הקדוש "חסידים הראשונים לא היו ישינים בלילה הזאת, והיו עוסקים בתורה ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני העולמות". וכן אמרו בזהר הקדוש: כל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזאת ושמים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזיכרונות, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון. (ילקוט יוסף מועדים)
- ה. המנהג להיות ערים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה הוא לאנשים ולא לנשים. (שו"ת רב פעלים)
- ו. הנעור כל הלילה ולמד תורה, צריך להתגבר כארי בתפילת שחרית לא לתת שינה לעיניו ולפעפועי תנומה, שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בקריאת שמע ותפילה או קריאת התורה, שהיא עשרת הדברות. ואמרו חז"ל: אמר הקב"ה לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה. (ילקוט יוסף מועדים)

- ז. מהחשש זה שתחטפנו שינה בשעות הבוקר ומסיבות נוספות יש נוהגים לישון אחר הלימוד ולהשכים לתפילה כבכל שבת ויר"ט, ומנהג טוב הוא.
- ח. יש להשתדל מאוד לעסוק בתורה ביום החג, וכמו שאמרו (פסחים סח) חציו לה' חציו לכם. יש נוהגים לקרא את האזהרות שסיד רבי שלמה אבן גבירול זצ"ל, ויש נוהגים ללמוד בספר המצוות להרמב"ם, מצוות עשה ומצוות לא תעשה. (ילקוט יוסף מועדים) הטעם למנהגים אלו שאם עבר אחד מהקהל על איזו מצווה ויהרהר תשובה לתקן דרכיו. (שו"ע מקוצר)
- ט. נכון גם לקרות בתהלים, כי פטירת דוד המלך הייתה בחג השבועות. וכן מנהג הספרדים לקרא מגילת רות בחג השבועות בלי ברכה.

אוכל נפש

- י. מותר להכין ביום טוב אוכל נפש אפילו אם לא מפיג טעם כלל אילו נעשה מערב יום טוב, כגון עוגה שאפשר לאפותה מערב יום טוב, בישול פרות יבשים (קומפוט), הכנת ריבה, וכדומה. מכל מקום יש מחמירים לכתחילה לעשותם מערב יום טוב, ובדיעבד אם לא הכינו אותם ערב יום טוב מכינים אותם ביר"ט בשינוי. (ילקוט יוסף מועדים)
- יא. אסור לכבות ביר"ט, אפילו כיבוי קל כגון להנמיך את האש של הכיריים, אבל מותר להנמיך את האש של הכיריים בכדי לבשל יפה את התבשיל שעליו, או כדי שלא יישרף התבשיל, ואפילו אם יכול להדליק במקומו אש אחר קטן מזה, מותר להנמיך את אש זה, אבל להנמיך את האש לחסוך בגז וכדומה אסור, ואסור להנמיך פתילה דולקת אף אם כוונתו למנוע שריפת האוכל. (ילקוט יוסף מועדים)
- יב. הנאה השווה לכל נפש מותרת ביום טוב כאוכל נפש עצמו, לכן מותר לחמם מים כדי לרחוץ פנים ידיים ורגלים, שהיא הנאה השווה "לכל נפש" אבל כדי לרחוץ את כל הגוף אסור, שאין זו הנאה השווה לכל נפש. עם כל זאת מים שחוממו בערב יו"ט מותר לרחוץ בהם את כל הגוף, שלא גזרו בזה אלא בשבת, ולדעת הרמ"א אין לרחוץ את כל הגוף אפילו במים שחוממו מערב יו"ט. (עפ"י ילקוט יוסף מועדים)
- יג. נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, ויש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמוז לתורה שנמשלה לדבש וחלב, שנאמר: "דבש וחלב תחת לשונך".
- יד. יש נותנים טעם אחר למנהג זה, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל חלקי התורה ומצוותיה, וכשירדו מהר לבתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, זולת מאכלי חלב, כי לבשר צריכים הכנה רבה, שחיטה בסכין בדוק בלי פגם וכו'. (ילקוט יוסף) התימנים לא נהגו מנהג זה (השו"ע המקוצר)
- טו. המנהג לאכול תחילה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה, אוכלים מאכלי בשר, ומצווה לאכול ביום טוב בשר בהמה לקיים בזה מצוות שמחת החג, שאין שמחה אלא בבשר בהמה, וכן ישתה יין לשמחת החג, אך לא ישך יותר מדי אחר הבשר והיין, וימנע מקלות ראש. (ילקוט יוסף מועדים)
- טז. במה דברים אמורים, במי שמאכלים אלו חביבים עליו, ושאין לו סיבה בריאותית להימנע מאכילתם, אבל צמחוני, או שאכילת בשר בהמה לא חביבה עליו, או שנמנע מהם בסיבה בריאותית, לא חייב לאכול מהם, ויקיים את שמחת החג בסעודה עם מאכלים החביבים עליו.

אמרי בינה - מאמרי זו"ל בשבוע המידות הטובות

ראה מידת הזכירה כמה היא רחבה מאד, כי בה יזכור כל המידות הטובות, ולולא הזכירה היה שוכח הכל והיה נשאר ריק מכל. לכן התחזק בזאת המידה החזקה בכל המידות. וזוהי תקנה גדולה לקנות כל המידות, שהיא רגיל לחזור זה הספר, ואז יזכור כל המידות הרעות וישבו מהן, ולכל הפחות יחזור אותן פעם אחת לשבוע. וסימני כללי המידות הכתובים בתחילת הספר יחזור בכל פעם, ויבדוק עצמו תמיד, אם קיצר לקיים המידות, עד שיהא רגיל לקיים לקח כל המידות הטובות שבה.

דע לך, שהזכירה מביאה לידי עשייה, כדכתיב (במדבר טו לט): "זוכרתם - ועשיתם". לכן היזהר במידת הזכירה, והיזהר לזכור כל מצווה ומצווה לשם מי תעשנה, ומי הוא בעל מלאכתך. (על פי אורחות צדיקים - שער הזכירה)

פנינים לפרשת שבוע

כֶּאֱרָז אֹךְ כִּתְמָר

"הקרב את מטה לוי" (ג-ו) על זה כתוב במדרש - הדא הוא דכתיב: צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה. ויש לבאר כוונת המדרש.

נראה לומר כי כוונת המדרש לומר, כי יש שני מיני צדיקים. יש צדיק שהוא טרוד תדיר בדביקות ובעבודתו הקדושה, אבל רק בינו לבין עצמו מבלי להשפיע מצדקותו על הזולת. צדיק כגון זה נמשל ל"ארז", שהוא אילן גדול וכביר, אבל אינו נושא פירות, כך גם צדיק זה גדול וכביר, אבל אינו נושא פרות, שהרי גדלותו בתורה היא רק לעצמו ואינו נוקף אצבע כדי להרבות עוד צדיקים בעולם. מאידך יש צדיק אחר, שנמשל ל"תמר", אשר הוא גם גבוה וכביר וגם מניב פרי, כן גם הוא פורח ומפריח אחרים, מביא אנשים לידי תשובה ומקרבם אל אביהם שבשמים.

הארז בלבנון אינו אלא בבחינת "ישגה" שהוא משגשג לעצמו, ואילו התמר הוא בבחינת "יפרח" שבו פורח ומשפיע טובה לעולם. שבת לוי, אף שהיו עוסקים בתורה ובעבודה, בכל זאת היו כתמר הזה, שהיו מורים את תורת ה' לאחרים "וורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל" וקירבו את הבריות למקום "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"...

מִטָּה זְבוּלוֹן

"מטה זבולון" אצל כל השבטים, שנמנו על הדגל נאמר "ומטה" עם ו' החיבור, ולמה נאמר בזבולון "מטה" בלבד, בלי ו' החיבור? לפי ששבת זבולון היה עוסק במקח-וממכר ומפרנס את השבט יששכר שעסק בתורה, ולמען לא נחשוב בזבולון הוא טפל ליששכר, אמר הכתוב: "מטה זבולון" בלי ו' החיבור, ללמדנו כי כל המחזיק בלומדי תורה מעלה עליו הכתוב כאילו למד תורה בעצמו. מטה זבולון הוא אם כן עיקר כשלעצמו. (עפ"י בעל הטורים) בדומה לזה מצאנו במסכת סוטה כא. "בוז יבזו לו? אמר עולא: לא כשמעון אחי עזריה, ולא כרבי יוחנן דבי נשיאה, אלא כהלל ושבנא..." פירש רש"י: שמעון אחי עזריה - תנא הוא במשנה קמיתא דזבחים ולמד תורה ע"י אחיו שהיה עוסק בפרקמטיא כדי שיחלוק בזכות למודו של שמעון לכך הוא נקרא על שם עזריה אחיו וכן רבי יוחנן למד על ידי הנשיא שהיה מפרנסו. יוצא אם כך שעזריה נחשב לעיקר, עד כדי כך שאחיו נקרא על שמו. עם כל זה הדבר נכון כאשר הדבר נעשה מתוך הסכמה ורצון ולא בכפייה.

בֵּאֵשׁ בַּמִּים וּבַמַּדְבָּר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א,א) חכמינו ז"ל אמרו: "בשלושה דברים ניתנה התורה: באש, במים ובמדבר, מה אלו חנים לכל באי עולם כך דברי תורה חנים הם". נראה לומר כי: האש המים והמדבר מורים לאדם את הדרך שעליו לילך בה, כדי לעלות במעלות התורה והיראה: האש - זו שלהבת-יה, הלהט וההתלהבות שבלב ישראל לאביהם שבשמיים. המים - זו שפלות הרוח, יישוב הדעת וצלילות המחשבה. והמדבר - זה סמל הצניעות וההסתפקות המועט. כמאמר חז"ל: "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה (מידה קטנה) תשתה ועל הארץ תישן. ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך" (אבות ו, ד).

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

מטופל אצל עורך דין או רופא המסרב לגלות את המידע לצד הנוגע בדבר, מביא את עורך הדין או הרופא בפני ברירה כואבת: להניח לקשר ההיסני להתממש או להקמיד בסכנה את פרנסתו ואת שמו הטוב, במצבים כאלו הכרח לשאול בעצת רב מוסמך. כלל זה חל גם על רופא שנועד לו שחולה כרוני שלו מתכוון להינשא. כאשר מביאים זאת בפני רב, אין לציין את שמות הצדדים המעורבים אלא אם כן הדבר הכרחי.

אסור לעורך דין לשתף פעולה עם לקוח הנוהג שלא בצדק. אסור לו לייצג לקוח בתביעה לקבל תשלום שהלקוח עצמו מודה שאינו מגיע לו. כמו כן גם אסור לעורך דין להציג אישורים רפואיים שלקוחו סיפר לו שהם מזוייפים. גם עורך הדין צריך לשאול בעצת רב כדי שיוכל לנהל את ההליכים באופן שאינו נוגד את דיני התורה.

בדומה לכך אסור למרפא לסייע למטופל לחיות באורח חיים בלתי מוסרי. מטפלים יהודים חייבים לעבוד לאור הכוונת רבנים מוסמכים הבקיאיים היטב בתחומי ההלכה הנוגעים בדבר.

שואל ומשיב

שאלה: האם יש חובה ללמוד בליל שבועות בתיקון שב "קריאי מועד"?
תשובה: מקור זה המנהג שנהגו להתאסף וללמוד בצוותא בליל חג השבועות, יסודותו בהררי קודש, בזוהר הקדוש פרשת אמור צח. שחסידי הראשונים לא היו ישינים בליל חג השבועות, ועוסקים בתורה, ואומרים לחבריהם בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בעולם הזה ובעולם הבא, וכל אלו שמתקנים התיקון בלילה הזה, ושמחים בו, כולם נרשמים ונכתבים בספר הזכרונות וכו' וטעמים רבים הובאו למנהג זה. האר"י בשער הכוונות. הסתמך בתיקון הנהוג על הזוהר הקדוש בהקדמה חלק א', שהחסידי הראשונים היו עוסקים בתורה בליל חג השבועות, מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובמדרשות ובסתי תורה.

אולם בספר "חק יעקב" - תצד' כתב, שבביתו של זקנו הגאון לא נהגו ללמוד התיקון בעשרה בליל חג השבועות, אלא כל אחד לומד כחפצו ביחידות, כי התיקון לא נתקן אלא לעמי הארץ שאינם יודעים ללמוד.

לעומת זאת מרן החיד"א בספר "לב דוד" כתב, המנהג המפורסם בכל תפוצות ישראל לקרא בליל חג השבועות בחבורה הסדר המתוקן מרבינו האר"י. ואמנם שמעתי כי קצת לומדים קבעו לימודם ברמב"ם, ולא רצו ללמוד התיקון של האר"י ז"ל...ולא טוב עשו...חובה מוטלת עליהם ללמוד התיקון שהוא מנהג קבוע ברוב ישראל. וכן כתבו עוד אחרונים

סיכום: מנהג רוב קהילות האשכנזים ללמוד בליל שבועות תורה בתלמוד ובפוסקים וכל במקום שלבו חפץ. הספרדים נהגו ללמוד התיקון של האר"י ז"ל ובחבורה. ספרדי הרוצה ללמוד תלמוד, פוסקים וכדומה, יש לו על מי לסמוך, יעשה זאת במקום שרוב הצבור קוראים התיקון, מפני שנראה כפורש מהציבור. (עפ"י שו"ת יחוה דעת חלק ג סימן לב)

שאלה: האם כיום יש מצות שמחה מהתורה ביום טוב ע"י בשר ויין?
תשובה: כתב הרמב"ם בהלכות יו"ט: "...ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ואשתו ובניו ובני בניו וכל הנלווים אליו, שנאמר ושמחת בחגך...ואעפ"י שהשמחה האמורה כאן היא בקרבן שלמים, יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובניו ביתו כ"א כראוי לו. כיצד, הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות, והנשים קונה להן בגדים ותכשיטים נאים כפי ממונו, והאנשים אוכלים בשר ושותים יין, שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין. הקשה על זה בבית יוסף בסימן תקכ"ט, הרי בפסחים קט. תניא, רבי יהודה בן בתירא אומר, בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר, שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת, עכשיו שאין בית המקדש קיים אין שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח לבב אנוש. ומשמע שבזמן הזה די ביין בלא בשר. תירץ המהרש"ל שגם רבי יהודה בן בתירא לא נתכוון למעט אכילת בשר משמחה, אלא שבזמן שהיה בית המקדש קיים היו אוכלים בשר שלמים ושמחים גם בלא יין, אבל עכשיו שבית המקדש חרב, אינו יוצא ידי חובת שמחה אלא כשישתה יין גם כן, שע"י השמחה יבטח בה' שישבו לגאלינו וכו'. וכן כתבו רבים מהפוסקים האחרונים.

מרן השו"ע בסימן תקכ"ט לא הזכיר שמחת יום טוב בבשר. שמשמע שבזמן הזה די ביין. יש לציין כי אעפ"י שעיקר השמחה בבשר בהמה, כמו שלמדו במסכת חגיגה וכפסק הרמב"ם, מכל מקום מי שקשה עליו לאכול בשר בהמה הן מטעמי בריאות וסיבות אחרות, יש לו לקיים מצות שמחה בעוף, ומי שהוא צמחוני, יקיים השמחה במעדנים ומיני מטעמים.

סיכום: גם בזמן הזה מצווה מהתורה לקיים מצות ושמחת בחגך באכילת בשר ושתיית יין, וכדעת הרמב"ם, ואף על פי שעיקר המצווה בבשר בהמה, מי שאינו יכול לאכול בשר בהמה ממכל סיבה שהיא, יכול לקיים מצות שמחה בבשר עוף, או במעדנים אחרים. ומצווה לשמח את הנשים בראוי להן, בבגדים ותכשיטים נאים, והקטנים בראוי להם.

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל

רבי אהרן זינגר - בעל "תפארת אהרן" אמרו עליו כי - "כי הוא בקי בחדרי התורה כאחד מגדולי רבני הזמן, מפולפל בחריצות, וראוי להנהיג קהילה וישיבה, והדברים לא נכתבו על סמך עדות אחרים וכו' אלא לאחר בחינה, כי בחנתו ניסיתו ומצאתיו מלא ברכת ה'". עלה על כסא רבנות מטסדורף, והעמיד שם ישיבה. מלבד גדלותו בתורה סיגף עצמו רבות. מחיבוריו "תפארת אהרן" על סוגיות. לאחר פטירתו מילא מקומו חתנו רבי יוסף פרסבורגר בעל התפארת יוסף. נלב"ע ב ה-תרכט'

סיפור השבוע

חוצפה היא!...כיצד זה יהודי זקן ו... אוזר הנך עז, לבא להטרידני, נהנה הנך לקבץ נדבות, לך לך למקומות בהם מכירים אותך ואל תבוא להפריע במקומות בו לא מעוניינים לראותך.

רבי נחום לא חשב כלל לענות לו ליהודי העלוב הלז, על דברי גידופיו. הדלת נטרקה על פניו. ומכיוון שכך ניער את טיפות הגשם מעל פניו ושב על עקבותיו.

"טפילים! אוכלי חינם!" – סינן עורך הדין מבין שיניו. אשתו מהרה אל החלון, להשקיף על דמותו הצנומה והכפופה של היהודי הבוסס בבז. מר ווינגוט נטל את מעילו ומגבעתו מעל הקולב. תוך כדי שהוא מתלבש הפטיר: "הולך אני אל מר קירשנקר, אחרון בעוד שעתים בקרוב".

מר קירשנקר הנו פקיד רם דרג בלשכתו של שר האוצר, וידיד נאמן של עורך הדין מר ווינגוט. קשרי ידידות עמוקים שוררים בין השניים, מבליים הם האחד בבית רעהו שעות רבות.

לאחרונה הם מעדיפים הם לשוחח בארבע עיניים, והשיחה המתפתחת ביניהם היא בדרך כלל רוויה מתח. צליל קולותיהם והעשן העב המתמר מן הסיגריות אשר בזוית פיהם, מעידים כי השיחה אינה שיחת ידידות גרידא, היא נושאת אופי מסחרי כלשהו. בעסקים המשותפים להם, עשו מאמץ רב לשמור עליהם בסודיות, אולם ביום מן הימים, יצא המרצע מן השק, הסוד התגלה וגרר עמו לא רק אי נעימות, אלא אף עונש כבד.

ברכות

מזל טוב ליהושפט ועל אוריין הי"ו לרגל הולדת הבת יהי רצון שתזכו לגדלה באושר ושמחה לאהבת תורה ויראת שמים ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מזל טוב לשחר יעקב והילה תהילה אלבז הי"ו לרגל נישואיהם. להם ולמשפחותיהם משפחת בן יששכר הי"ו ומשפחת אלבז הי"ו. יהי רצון שתזכו להקים בית כשר ונאמן בישראל המושתת כל יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

מזל טוב לירון ושרה דבקרוב הי"ו לרגל נישואיהם. להם ולמשפחותיהם משפחת גרינהיים הי"ו ומשפחת דבקרוב הי"ו. יהי רצון שתזכו להקים בית כשר ונאמן בישראל המושתת כל יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

לכל תושבי הישוב חשמונאים ולכל תושבי מודיעין והישובים בסביבה ולכל עם ישראל לקראת חג שבועות הקרב ובא, ברכת חג שמח.

תשובות זזכה

התשובות הנכונות לפרשת אמור הם:

1-ג' 2-ב' 3-ג' 4-א' 5-א' 6-ג' 7-ד' 8-ד' 9-ג' 10-א' 11-ג' 12-א'
הזוכה בהגרלת הפתרונות פרשת וארא הוא: **אליה תמאם הי"ו**

בצידי הדרך, פוסע הצדיק הקדוש ואיש החסד, רבי נחום מהורודנא. לא השרב בקיץ ולא הקור של החורף, מונעים מהצדיק הישיש את עבודת הקדש שנטל על עצמו.

בסבלנות שאין לתארה היה עובר מבית לבית, מרחוב לרחוב, משכונה ומעיר לכפר ועיירה, כדי להתרים את אחיו בני ישראל, ולעורר לבותיהם לנדב מכספם עבור דברים שבקדושה.

מרובים צרכי עמך, גזירה היא כי לא יחדל אביון מקרב הארץ. רבי נחום מכיר לבבות שבורים, עניים מכובדים, המתביישים לפשוט יד בפרהסיה. אלמנות ויתומים אשר נשבר מטה לחמם, ועוד כהנה וכהנה נצרכים ונתמכים, שעיניהם אורות כאשר הנם מקבלים את כספי הצדקה מידי הקדושות של הצדיק.

על פי רוב היו בעלי הבתים, מקבלים את הצדיק ברב כבוד. מגישים לו את מעות הצדקה בלב חפץ וחשים אושר בנפשם על שזכו לתרום מכספם לצדקה שאוסף אותו צדיק – גזברם.

בבוקר קר ואפרורי, כאשר חוצות העיר הפכו לבז, עקב הגשמים המרובים שירדו ללא הפוגה. עצר רבי נחום לפני בית נאה מוקף חצר וגינה. הוא נעצר לפני השער שהיה פתוח קמעה, ועליו שלט: "עורך הדין וינגוט ובני משפחתו".

רבי נחום נקש על הדלת הבית. כעבור מספר דקות של המתנה, נפתחה הדלת ועל הסף עמד איש גבה קומה, מרכיב משקפים על אפו ובלורית מטופחת. הוא הביט ביהודי הקשיש העומד על הסף, רטוב מן הגשם, וחיוך של לעג הופיע על שפתיו הדקות. "מה רצונך?! – הפליט.

הגביה רבי נחום את עיניו הטהורות, הביט בצורתו המגושמת של בעל הבית ודבר ברכות: "הלא יהודי אתה, בודאי רוצה הנך לקיים את המצווה הגדולה של נתינת צדקה. עיניו של עורך הדין התרוצצו בחוריהן ובחרונו נפתח פיו ונסגר לסירוגין. ניכר היה כי מתאמץ הוא למצוא את המילים המתאימות, ל"שופכן" על ראשו של היהודי הזקן, המכתת רגליו בגשם ובקור, כדי לקבץ נדבות.

הצבעים התחלפו בפניו של מר וינגוט. "שטות שכזו! – הרעים לפתע בקולו – טיפשות וסכלות שכאלו! צדקה...מצווה...איזו

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

מורי ורבי יעקב (מימון) בן ר' משה וסולטנה חורי ע"ה יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל מנשה בן רחמה בן פורת ז"ל משה בן מיכאל עטיה ז"ל משה בן פולינה לבית סרדס ז"ל אברהם בן מאיר הכהן תפילין ז"ל ר' עמרם בן יהושע חסין ז"ל נעמי בת אביבה תמאם ז"ל רחל בת מסעודה אלבז ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר הי"ו הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל הי"ו נוריאל בן גוהרה נאמן הי"ו לימור בת רינה נעים הי"ו זינה בת בואנו ניאזוב הי"ו נירית בת מזל אהרוני הי"ו שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב הי"ו

מאצרות התורה לילדים

במזרח – פתח המשכן – דגל מחנה יהודה, משה ואהרן ובניו, כי כך נאה לגדול שיחנה לפני שער המלך, ועימם שבת יששכר ושבט זבולון. בדרום – דגל מחנה ראובן ועימו שבט שמעון ושבט גד. במערב – דגל מחנה אפרים. ועימו שבט מנשה ושבט בנימין - שכינה לעולם במערב בגבול בנימין. בצפון – דגל מחנה דן. ועימו שבט אשר ושבט נפתלי - המשופע בברכה כדי לפרנס. כיצד ידעו בני ישראל מתי לנסוע ומתי לחנות? כאשר היה משה רואה את הענן מסתלק, היה אומר: "קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך". התכוננו הכל לנסיעה, תקעו בחצוצרות והחל המסע עם יהודה ודגלו תחילה, כל נשיא ושבטו אחריו. היה ענן השכינה שמעל גבי המשכן מהלך על גבי מחנה הלויים באמצע המחנות. כיון שהגיעו למקומם והיו גבי מחנה הלויים באמצע המחנות. כיון שהגיעו למקומם והיו מעמידים את המשכן, היו מעמידים וחונים כל אחד במקומו, וענני הכבוד עומדים על גביהם. ולא היה ענן השכינה יורד על המשכן עד שהיה משה אומר: "שובה ה' רבבות אלפי ישראל", וענני הכבוד הקיפו אותם.

ילדים יקרים וחביבים, בשבת זו אנו מתחילים חומש חדש – חומש במדבר המכונה גם "ספר הפקודים". אהבה רבה אוהב הקדוש ברוך הוא את עמו ישראל ועל כן הוא מונה אותם, וחוזר ומונה אותם לא אחת. ישראל נמנו ביציאתם ממצרים, כדי שידעו את גודל הברכה שנתברכו מאז הגיעם לשם בשבעים נפש. פעם נוספת נמנו ישראל לאחר שנכשלו בעגל וגם כאשר בא ה' להשרות שכינתו עליהם. עתה בפרשתינו במדבר סיני, בטרם יצאו למלחמה נגד סיחון מלך האמורי, ונגד עוג מלך הבשן ויתר המלכים, מצווה הקדוש ברוך הוא למנותם. כשבא הקדוש ברוך הוא להשרות שכינתו על כל ישראל, לא עשה כן עד שמצא שכל ארבעת המחנות מצוינים בארבע המידות – חכמה, ענווה, גבורה ועשירות. שכן אמרו חכמינו ז"ל: "אין השכינה שורה אלא על חכם, ענו, גיבור ועשיר". וכך חולקו ארבעת מחנות הדגלים: (1) **דגל מחנה יהודה** – ועמו יששכר וזבולון – חכמים ובעלי תורה והמחזיקים ביד עוסקי התורה חונים יחדיו. (2) **דגל מחנה ראובן** – ועמו שמעון וגד – נכנעים וענווים. (3) **דגל מחנה אפרים** – ועמו מנשה ובנימין – בעלי גבורה. (4) **דגל מחנה דן** – ועמו אשר ונפתלי – עשירים. שנים עשר השבטים היו מקיפים את המשכן על פי סדר קבוע ומוגדר.

שאלות לילדי כיתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" שלמעלה)

1. חלק גדול מהפרשה שלנו עוסק במניין שציווה ה' למנות את ישראל, מדוע?
2. א. להראות ברכתם, שהרי התחילו בשבעים נפש. ב. להשרות השכינה בישראל אחרי חטא העגל. ג. לפני המלחמה עם סיחון ועוג. ד. א' וב' נכונות.
3. כמה מחנות היו וכמה שבטים בכל מחנה?
4. א. שלש מחנות, כוהנים לוויים וישראלים. ב. ארבע מחנות, שלושה שבטים במחנה. ג. שש מחנות, שני שבטים במחנה. ד. אף תשובה לא נכונה.
5. כיצד ידעו בני ישראל מתי לנסוע ומתי לחנות?
6. א. ה' אמר למשה שהודיע לישראל. ב. לפי סימן שקיבל אהרון הכהן באורים ותומים. ג. על פי ענן השכינה שליווה אותם. ד. אף תשובה לא נכונה.
7. באיזה מחנה היו משה ואהרון ובניו?
8. א. היה להם מחנה משל עצמם. ב. בדגל מחנה אפרים. ג. בדגל מחנה ראובן. ד. בדגל מחנה יהודה.

שאלות עפ"י רשימת כיתות ד' זה'

9. על מה הייתה ממונה משפחת הגרשוני?
10. א. על עמודי המשכן. ב. על שמירת השערים שלא יכנס מי שלא ראוי. ג. על כלי המשכן. ד. על השירה בעת הקרבת הקורבנות.
11. "זאת עבודת בני קהת...קודש הקודשים" (פרק ד' – ד') מה הכוונה "קודש קודשים"?
12. א. החדר במשכן ששימש כקודש קודשים. ב. הארון והשולחן. ג. המנורה, המזבחות, הפרוכת וכלי השרת. ד. ב' וג' נכונות.
13. מדוע אהרון הכהן ובניו הוצרכו לכסות את הקדש וכלי הקדש לפני יציאה למסע?
14. א. הרואה אותם מסתנוור. ב. הנוגע בכלי הקדש חייב מיתה בידי שמים. ג. שכלי הקדש לא יתלכלכו. ד. להסתיר את כלי המקדש מפני הגויים.
15. "וימַשְׁכַּתְתָּ בְּנֵי גִרְשׁוֹן בְּאֵהָל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן..." (פרק ג') למה הכוונה "המשכן"?
16. א. כל יריעות המשכן. ב. היריעות העליונות. ג. כל המשכן. ד. היריעות התחתונות.

שאלות עפ"י רשימת כיתות ו' עד ח'

17. כיצד מנו את התינוקות שבכל משפחה בשבט לוי?
18. א. בכח הנבואה. ב. כל אחת מהאמהות יצאה ואמרה למשה. ג. על ידי בת קול משמים. ד. משה מנה בעצמו.
19. האם אהרון השתתף במפקד שפקדו את הלויים?
20. א. לא השתתף. ב. השתתף כנשיא שבט לוי. ג. כן, אך רק במפקד של הכוהנים אשר הם משבט לוי. ד. הוא ביקש להשתתף, אך לבסוף התחרט.

שאלות לכיתות ה' עד ח' – ממפרשים אחרים על התורה

21. "וְיָאֵת כָּל הַעֲדָה הַקְּהִילוּ בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי..." (פרק א') לפי פירוש הרמב"ן, מדוע מציינת התורה מתי התחיל המפקד?
22. א. להדגיש שמפקד זה התקיים לפני חטא העגל. ב. לומר שבחו של משה שהתחיל במפקד ביום שצווה. ג. כך היא דרכה של תורה. ד. ב' וג' נכונות.
23. "כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם...לְמִשְׁפַּחְתָּם כָּל זָכָר מִבֶּן חֲדָשׁ וְעַד שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף" (פרק ג') לפי הרמב"ן מדוע מספרם של בני שבט לוי כה קטן?
24. א. חלקם מתו ממגע עם כלי המקדש. ב. לא היו בשעבוד מצרים ולכן לא פרו ורבו כשאר ישראל. ג. בגלל קללת יעקב אביהם. ד. ב' וג' נכונות.

לימוד פורה ומהנה

כללי השתתפות

- ❖ להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- ❖ בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.